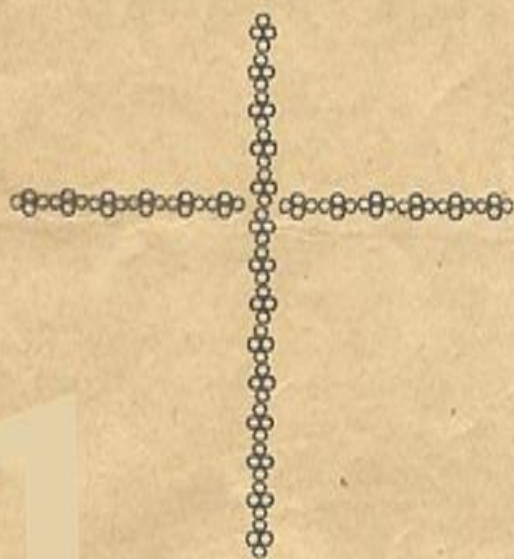

ΘΡΥΛΟΙ ΤΗΣ ΑΡΑΧΩΒΑΣ

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΑΚΙ
Τ' ΑΓΙΩΡΓΗ

ΑΘΗΑΙ 1938

Ἐκδόσεις : Λ. Ἀντωνοπούλου
Σωκράτους 73—Ἀθήναι

Οί κ. κ. Ἐπίτροποι τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν
τὴν ἐντολὴν μου, ὀλόκληρη τὴν εἴσπραξιν τοῦ
φυλλαδίου αὐτοῦ, νὰ τὴν διαθέσουν ὑπὲρ τῆς
Ἐκκλησίας.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧ. ΔΥΟ

Σημείωσις: Εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ φυλλαδίου συνέβα-
λε ἐνμέρει, ἀπὸ εὐλάβειαν καὶ ὁ κ. Εὐστ. Τσίσιτικας.

ΛΠ

«Έχθρους ὁ τέμνων Γεώργιος ἐν μάχαις,
«ἐκὼν παρ' ἐχθροῦ τέμνεται διὰ ξίφους.
«Ἦρε Γεωργίου Τρίτη εικάδι αὐχένα χαλκός.

Τῆς Ἀραχώβης τοῦ Παρνασσοῦ πολιοῦχος καὶ θαυματουργὸς εἶνε ὁ Ἅγιος Γεώργιος.

Ὁ Γεώργιος εἶχε γεννηθῆ στη Καπαδοκία ἀπὸ οἰκογένεια ἐπιφανῆ καὶ ἀριστοκρατική. Ἀρχικῶς ὑπηρέτησε ὁ Γεώργιος εἰς τὴν τάξιν τῶν Τριβάνων καὶ κατόπιν ἔγινε Στρατηλάτης τοῦ Ρωμαϊκοῦ στρατοῦ. Ὄταν ὁ Αὐτοκράτωρ Διοκλιτιανὸς κατεδίωκε καὶ ἔσφαζε τοὺς χριστιανούς, ἔδωκε διαταγὴν καὶ εἰς τὸν Γεώργιον, ὁ ὁποῖος ἦτο τότε Κόμης, νὰ σφάξῃ ὅσους δὲν ἀρνοῦνται τὸν Χριστόν.

Ὁ Γεώργιος ὅμως ὄχι μόνο δὲν κατεδίωξε τοὺς χριστιανούς ἀλλὰ ἔγινε καὶ ὁ ἴδιος χριστιανός. Ὑστερα ἀπ' αὐτὴ τὴ διαγωγή τοῦ Γεωργίου ὁ Αὐτοκράτωρ Διοκλιτιανὸς διέταξε νὰ βασανίσουν τὸ Γεώργιο μὲ διάφορα βασανιστήρια. Τὸν ἔδεσαν λοιπὸν πρῶτα-πρῶτα σὲ ἓνα τροχὸν ποῦ εἶχε γύρω-γύρω μαχαίρια καὶ τὸν γύριζαν ὡς ποῦ τρέχαν ἀπ' ὄλο τὸ σῶμα του αἵματα. Κατόπιν ἀφοῦ δὲν ἀπέθανε, μὲ τὸ σκληρὸ αὐτὸ βασανιστήριον τὸν ἔρριξαν εἰς ἓνα λάκκο μὲ ζεστὸ ἀσβέστι γιὰ νὰ τὸν ἀποτελειώσουν, καὶ ἀφοῦ δὲν ἀπέθανε καὶ στὴν ἀσβεστόγourνα διέταξε ὁ Αὐτοκράτωρ νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν, καὶ τὸν ἀποκεφάλισαν στὰς εἴκοσι τρεῖς Ἀπριλίου. τὸ ἔτος 296 μετὰ Χριστόν.

Μετὰ τὸ θάνατό του οἱ χριστιανοὶ τὸν ἀνεκήρυξαν ἅγιον.

Ἀργότερα ζωγράφιζαν οἱ ἁγιογράφοι τὸν ἅγιο εἰς τὰς εἰκόνας τῆς ἐκκλησίας ὡς καβαλλάρη ἄρματωμένο μὲ σπαθὶ καὶ μὲ χρυσὸ κοντάρι καὶ κάτω στὰ πόδια τοῦ ἀλόγου τοῦ ζωγράφιζαν ἓνα λυσσασμένο Δράκοντα.

Πολλαὶ ἐκκλησίαι καὶ πολλὰ χωριά καὶ πόλεις ἀργότερα πῆραν τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, καὶ τῶχουν καὶ μέχρι σήμερα.

Καὶ ἡ Ἀράχωβα ἀπὸ πολλὰ χρόνια, ποιὸς ξέρει πόσα, λατρεύει καὶ δοξάζει τὸν Ἁγίον ὡς πολιοῦχον αὐτῆς. Πρὸ πάντων ὅμως ὁ Ἁγιος Γεωργίος ἐθεωρήθη μέγας προστάτης τῆς Ἀράχωβας, ὅπως τὸ παραδέχεται καὶ ἡ παράδοσις, ὅταν μία νύχτα παρουσιάσθη ὡς Καβαλλάρης καὶ ποδοπάτησε ἓνα πασσᾶ Τοῦρκο, ποὺ εἶχε πάει στὴν Ἀράχωβα νὰ τὴν κάψῃ. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἀνάγκασε τὸν Τοῦρκο πασσᾶ νὰ φύγῃ ἄπρακτος.

Κατὰ τὸ Νοέμβριον τοῦ 1826 ὅταν ξαναπῆγαν στὴν Ἀράχωβα ὁ Μουστάμπεης, ὁ Καραφίλμπεης καὶ ὁ Κεχαγιάμπεης νὰ τὴν καταστρέψουν, πάλι ὁ Ἁγιος παρουσιάσθη τῇ νύχτῃ ὡς Καβαλλάρης στὸ Τουρκικὸ στρατόπεδον. Οἱ Τοῦρκοι νομίσανε πὼς ἦταν ἀρχηγὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, φοβηθῆκαν καὶ φύγαν, τὴν ὥρα ποὺ καὶ ὁ Καραϊσκάκης ἄνοιξε τουφεκίδι κι' ἔκανε ἐπίθεσι.

Τρεῖς χιλιάδες Τούρκοι σκοτωθῆκαν κείνη τῆ νύχτα. Οἱ Ἀραχωβῖτες τὴν αὐγὴ κόψαν πολλὰ κεφάλια καὶ ἔχτισαν ἀργότερα μὲ αὐτὰ πύργο, εἰς τὴν θέσιν «Πλατάνια».

Τὸ τρόπαιο αὐτό, ὅπως παραδέχονται οἱ γέροι, ὀφείλεται στὸ Θαῦμα τοῦ Ἁγίου. Καὶ πιστεύουν ὅτι ἡ νίκη τῆς Ἀραχώβης ἔσωσε ὅλοκληρο τὴ Ρούμελη ἀπὸ τὴν Τουρκιά.

Ἀπὸ πότε πανηγυρίζεται ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου στὴν Ἀράχωβα δὲν εἶνε γνωστό. Φαίνεται ὅμως ὅτι τὸ πανηγύρι ἑορταζόταν πολλὰ χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπανάστασι.

Οἱ γέροι στὰ παλιὰ χρόνια μετὰ τὸν ἐσπερινὸ τραγουδοῦσαν μαζὶ μὲ τρεῖς λυγιρὲς τὸ Πανηγυράκι, καὶ τὸ Χόρευαν.

Τὸ Πανηγυράκι—τὸ τραγοῦδι δηλαδὴ τὸ παλιὸ ἦταν μονάχα δώδεκα ἀράδες καὶ τελείωνε στὸ στίχο: «Ἀπόλα Δράκου μ' τὸ νερὸ νὰ πιῇ τὸ πανηγύρι». Τὸ πάρα κάτω τὸ συνέταξα σύμφωνα μὲ τὰς διηγήσεις τῶν γερόντων, κατὰ τὸ ἔτος 1929. Καὶ τὸ δημοσίευσα γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἐφημερίδα «Ἑλληνική» τὴν 22-4-31.

Ἀθῆναι τῆ 15-4-38

Κ. Α. ΜΑΥΡΕΠΗΣ

ΛΠ

„ΤΟ ΠΑΝ' ΓΥΡΑΚΙ”

Τὸ τραγουδάκι αὐτὸ τὸ χορεύουν μὲ ὄργανα ἐγ-
χώρια οἱ γέροι τοῦ χωριοῦ, κατὰ τὴν παραμονή,
μετὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ.

Πανηγυράκι γίνεται
ψηλὰ στὸν Ἄνι Γιώργη.
—Μαρ' ἰγὼ φραγκόπουλο
Τὸ πανηγῦρ' ἦταν πολὺ,
κι' ὁ τόπος ἦταν λίγος.
—Τῶρ' ἀνθίζουν τὰ κλαριά.
Βαστάει ὁ Δράκος τὸ νερό,
διψάει τὸ πανηγύρι.
—Ἐρχοῦμ' κι' ἔβγα δέξεμαι
Σκάσαν οἱ μοῦλες γιὰ νερό,
καὶ τ' ἄλογα ἀπ' τὴ δίψα.
—Τώρα γῆς στολίζεται
Κι' αὐτὰ τὰ λιανομπούλαρα
ἐπέσανε γιὰ ψόφα.
—Κούνατο καὶ πήδατο.
Τρεῖς λυγερὲς συνάχτηκαν
νὰ πᾶν νὰ ἰποῦν τοῦ Δράκου.
—Δοξασμέν' ἦ χάρι του.
Ἐπόλα Δράκου μ' τὸ νερό,
νὰ πιῇ τὸ Πανηγῦρι.
—Γέροντες χορεύουνε.
Βάλαν τὶς μπόλιες ἀνοιχτά,
καὶ στὰ μαλλιὰ τους μόσχο
—Γειὰ χαρὰ σου ἄνοιξι.

Κρεμάσαν και τ' ἀρμάθια τους,
ὡς τὴν ποδιά τους κάτω (1).
Ἐπὸ βραδὺς τοιμάστηκαν,
τὸ Δράκο ν' ἀνταμώσουν.
Και τὴν αὐγοῦλα μὲ δροσιά,
στὸν Παρνασσὸ τραβᾶνε.
Στὴ Γούρνα σὰν ῥοβόλισαν
μπροστὰ ἕνας Καβαλλάρης,
Κρατοῦσε και στὸ χέρι του
ὀλόχρυσο κοντάρι.
Τώρα ὁ Δράκος μούγκρισε,
και βγῆκ' ἀπ' τὴ σπηλιά του.
Και μὲ τὴ γνώμη σκέφτηκε,
και μὲ τὸ νοῦ του λέγει.
Καλῶς τὸ γιόμα πῶρχιτε,
καλῶς τὸ κολατσιό μου.
Τὶς λυγερές ἀγνάντεψε,
και τρέχει νὰ τὶς φάγη.
Μ' ὁ Καβαλλάρης χύμηξε,
και τὸν ποδοπατάει.
Τοῦ Δράκου κακοφάνηκε
πολὺ τοῦ βαρυφάνει,

Σὲ κάθε δυὸ ἀράδες συνηθεῖζεται νὰ λέγεται
και τὸ «γύρισμα» τοῦ τραγουδιοῦ δηλαδὴ ἢ τὸ μαρ'
ἰγὼ φραγκόπουλο, ἢ τῶρ' ἀνθίζουσι τὰ κλαριά, ἢ ἔρ-
χουμ' κι' ἔβγα δέξε με, ἢ Δοξασμέν' ἢ Χάρι του και
λοιπὰ «γυρίσματα» τὰ ὁποῖα διὰ τὴν συντομίαν τοῦ
τραγουδιοῦ παραλείπομε.

Τυλίγεται στο ἄλογο,
μέ λύσσα πολεμάει
Νά καταπιῆ τὸ ἄλογο,
μ' ὄλο τὸν καβαλλάρη
Βγάζει φῶτιά ἀπ τὸ στόμα του,
οὐρλιάζει καὶ μουγκρίζει.
Μὰ μέ τις τρεῖς τις κονταριές,
ὁ Δράκος ξεψυχάει.
Κι' ὁ Καβαλλάρης ἄφαντος,
μέ τὸν ψαρί του... πάει.
Κι' ἡ λάμια ἀναστέναξε,
τοῦ βρόντου ἢ δυχατέρα.
Πάει ἀπολάει τὸ νερό,
νά πιῆ τὸ πανηγῦρι.
Κάμαν σταυρὸ οἱ λιγιρὲς
στὸν Ἅγιο τάξαν τάμα.
Καὶ πίσω πάλι γύρισαν,
νά πᾶν στὸ πανηγῦρι.
Ἡῦραν ἄρνιᾶ νά ψένουνε,
κριγάρια σουβλισμένα,
Κι' οἱ γέροι σέρναν τὸ χορό,
ξοπίσω παλληκάρια,
καὶ πάρα πίσω λιγιρὲς
κοντὰ μέ τοὺς λεβέντες.

ΛΠ